

Рекомендації , щодо створення нового освітнього простору.

Ресурсна кімната / Ресурсний клас

Що таке ресурсна кімната? Ресурсна кімната - це спеціально організований простір для розвитку людини та гармонізації її психоемоційного стану. В яких установах може бути ресурсна кімната? Це можуть бути як загальноосвітні навчальні заклади, так і навчальні заклади з інклюзивною формою навчання.

А що ж таке саме ресурсний клас? У свою чергу, поняття «ресурсний клас» - є не тільки спеціально організованим розвиваючим простором, він має свою сталу структуру – сталий колектив. Існує декілька інтерпретацій поняття «ресурсний клас» на базі загальноосвітніх закладів. Наприклад, ресурсний клас у значенні «група школярів» - це група дітей, які мають труднощі в навчанні, комунікації та соціалізації в умовах звичайного шкільного класу, діти, які мають особливі освітні потреби. Таким чином ресурсний клас виступає в якості простору, де учні можуть отримувати додаткову допомогу відповідно до своїх потреб. Така модель забезпечує право на освіту будь-якій дитині і дозволяє організувати навчання, відповідне потребам кожного учня, у середовищі, яке найбільше підходить саме для нього. Особливістю даних класів є невелика кількість учнів – до 8 чоловік. Це обумовлюється тим, що педагог має належним чином приділити увагу кожній дитині.

Наразі існує практика прийому до загальноосвітніх закладів учнів з особливими освітніми потребами, які реалізуються у ресурсних класах. Згодом, діти мають змогу перейти до загальних класів.

Чим відрізняється ресурсний клас від корекційного та від загальноосвітнього?

Варто зазначити, що ресурсний клас не є корекційним класом. Це спеціальна освітня модель, що дозволяє учневі поєднувати, в залежності від своїх потреб і можливостей, інклюзивну освіту та індивідуальне навчання. При цьому учень офіційно зарахований у загальноосвітній клас. Головна відмінність ресурсного класу від корекційного, в якому навчання також проходить за адаптованими освітніми програмами, полягає в тому, що учні ресурсного класу послідовно включаються в навчальну діяльність загальноосвітніх класів, відвідують уроки з шкільних предметів, які вони можуть вивчати разом зі своїми однолітками з підтримкою спеціаліста.

Розглянемо усі потенційні можливості навчання дитини з особливими освітніми потребами:

Станом на сьогоднішній день найменша кількість дітей має знаходитися на найнижчому щаблі. Найбільша - на найвищому. Залежно від потреб дитини, вона може перебувати в ресурсному класі, як невелику частину часу після занять в загальноосвітньому класі, надолужуючи ті чи інші питання, які потребують доопрацювання, так і більшу частину навчального часу, відвідуючи свій клас за індивідуальним планом. Заняття в ресурсному класі можуть проводитись один на один зі спеціалістом або в невеликих групах. Групові заняття проводить вчитель ресурсного класу. Розглянемо детальніше усі представлені види навчання дитини з особливими освітніми потребами:

Загальноосвітній клас – це клас, формування якого відбувається за встановленими порядками та за загальною програмою Міністерства освіти та науки України.

Ресурсний клас – це простір для зручного та результативного навчання дітей, який базується на індивідуальному підході та усуненні труднощів у навчанні та соціалізації дитини з залученням, або повним подальшим переходом у загальноосвітній клас.

Автономний клас – це простір для індивідуального навчання дітей на базі загальноосвітніх закладів, проте за спеціалізованою програмою, без залучення у загальноосвітні класи.

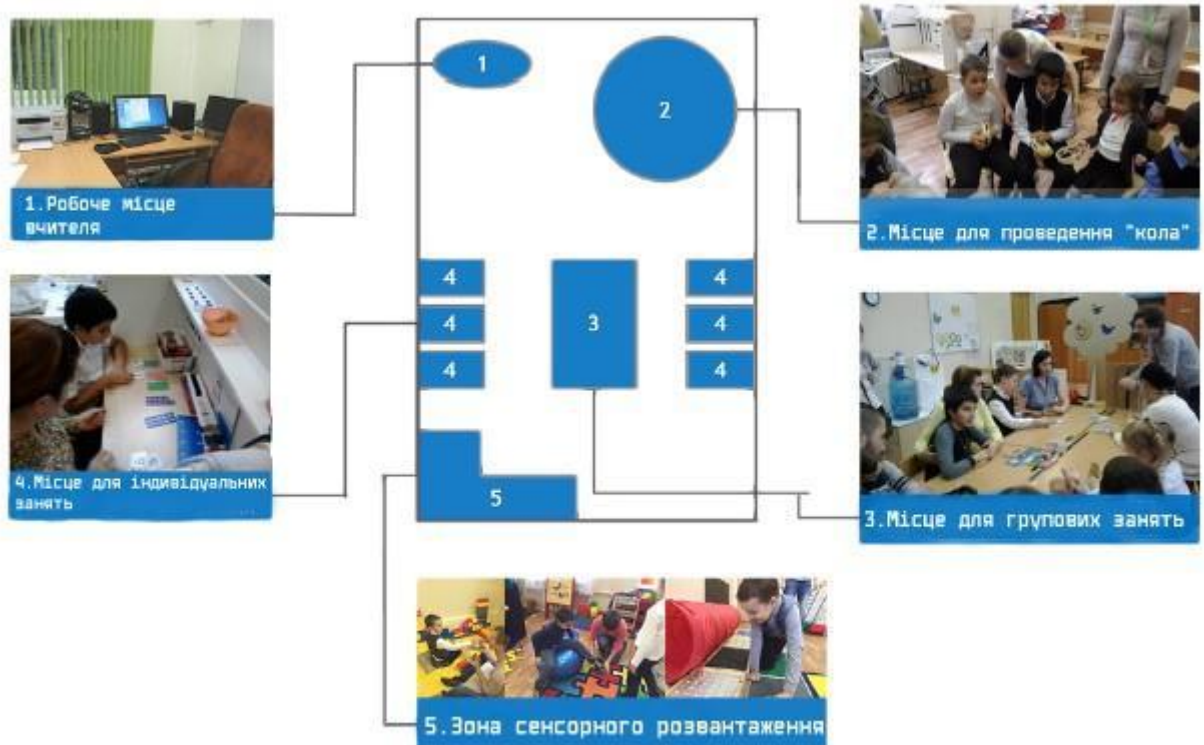
Навчання на базі спеціальних закладів – це навчання, яке засновано на корекційних програмах та підходах в залежності від особливості розвитку

дитини. Має індивідуальний план, відбувається окремо або замість відвідування загальноосвітніх закладів.

Механізм роботи ресурсного класу

Для роботи ресурсного класу дуже важлива наявність правильно організованого та обладнаного приміщення. У ресурсному класі, як правило, є наступні зони:

- *Робоче місце вчителя*
- *Місце для проведення ранкового кола, фізкультхвилинки або розминки*
- *Парти для індивідуальних занять*
- *Місце для групової роботи*
- *Зона сенсорного розвантаження.*

Найоптимальнішим варіантом, за можливістю школи, є організація окремої кімнати сенсорного розвантаження. Дана кімната може виступати у якості місця для відпочинку та психологічного розвантаження або кабінетом для роботи психолога.

З ресурсного класу - до загальноосвітнього

Однією з найважливіших цілей роботи будь-якого ресурсного класу є включення його учнів до роботи звичайних (загальноосвітніх) класів. Таке включення відбувається для кожної дитини в індивідуальному режимі. До критеріїв, вибір яких має безпосереднє відношення до включення крізь призму індивідуального підходу, відносять:

- *Термін перебування у школі;*
- *Тривалість уроків;*
- *Вибір навчальних предметів.*

Пояснити механізм переходу дитини з ресурсного класу до загальноосвітнього можна на наочному прикладі. Основа переходу – м'яке введення дитини в сталий учбовий процес та сформований колектив. Таким чином учень М. за показаннями педагогів та психологів може розпочати відвідування математики у загальноосвітньому класі з другої чверті протягом 15 хвилин, а учень В. може розпочати відвідування уроків фізкультури протягом 20 хвилин, починаючи з 3-го тижня 1 четверті. Рішення про готовність дитини відвідувати уроки загальноосвітнього класу приймає куратор ресурсного класу спільно з психологом. Це відбувається тільки тоді, коли дитина буде готова брати участь у навчальному процесі, не порушуючи самого процесу. У загальноосвітньому класі з учнем знаходиться помічник або тьютор. Згодом, за рекомендацією тьютора та вчителя загальноосвітнього класу час перебування та кількість обраних уроків може збільшуватись. Таким чином, поступово відбувається перехід з ресурсного класу до загальноосвітнього.

Ресурсна кімната для дітей з Розладами аутистичного спектру.

Чому це життєво необхідно?

Навчання дітей з розладами аутистичного спектру потребує спеціальних механізмів задля комфорту та продуктивності роботи дитини. РАС відрізняється від інших особливостей розвитку своєю різноплановістю проявів. До категорії РАС прийнято включати цілу низку особливостей, кожна з яких має свою характеристику. Саме тому, учням з РАС життєво необхідно приділяти велику кількість уваги та проводити освітній процес, ґрунтуючись на індивідуальні характеристики.

Ресурсні класи мають велику кількість обладнання, тренажерів, направлених на сенсорну інтеграцію. Завдяки такому оснащенню можна не тільки виявити, який тип чутливості переважає у дитини з РАС, а і підібрати для неї належні інструменти, які стабілізують її психоемоційний стан та будуть позитивно впливати на розвиток пізнавальних процесів.

Саме школа є тим природним середовищем, в якому відбувається підготовка дитини з аутизмом до подальшого життя. Правильно організоване та структуроване середовище може допомогти дитині навчитися взаємодіяти із зовнішнім середовищем. Після школи дитині належить жити в тому ж суспільстві, що і випускникам звичайних загальноосвітніх шкіл. Дитині з аутистичним розладом, яка ходить в школу разом із іншими дітьми, набагато простіше буде відчувати себе частиною суспільства, ніж випускнику спеціальної школи. Крім того, дитину буде супроводжувати куратор, який зможе надати допомогу у будь-якій ситуації, показавши дитині модель поведінки для вирішення певної задачі або проблеми.

Найважливішим завданням вважається розвиток у дітей соціальних навичок, навичок спілкування з іншими людьми, навичок поведінки в суспільстві. Із досліджень ми знаємо, що більшість дітей з аутистичними розладами відчують труднощі при спілкуванні з іншими людьми, і ці труднощі без підтримки з боку дорослих майже завжди призводять до непорозуміння з боку інших однолітків. У спеціальних школах для дітей з особливостями розвитку, звичайно, простіше уникати таких ситуацій. З іншого боку, інклюзивне середовище для спілкування, а також присутність однолітків як приклад для наслідування, допомагає дітям успішніше опанувати ті соціальні навички, які у них розвинені не в повній мірі.

Модель ресурсного класу підходить для навчання не тільки дітей з РАС, але й з іншими труднощами у навчанні та дітей, які мають труднощі в освоєнні шкільної програми. Ресурсні класи є необхідним компонентом освітньої програми для всіх дітей з особливими освітніми потребами і не тільки. Ця модель робить інклюзивне навчання комфортним та ефективним не тільки для школярів ресурсного класу, але й для звичайних дітей, для педагогічного колективу школи, для її адміністрації.

Чотири основних фактори організації ресурсного класу:

- *Запит від сімей, де виховуються діти з особливими освітніми потребами;*
- *Готовність школи створювати спеціальні освітні умови для дітей з особливими освітніми потребами;*
- *Наявність фахівців - команди ресурсного класу;*
- *Наявність приміщення для реалізації проекту.*

При впровадженні даного типу класів необхідно посилається на ресурси школи. Перш за все - це підготовка приміщення. Приміщення ресурсного класу має перебувати в тій же будівлі, де і основна школа. Розмір приміщення повинен бути достатнім для організації основних осередків: місце для індивідуальних занять, для групових занять, сенсорної зони (зони відпочинку) і робочої зони вчителя. У класі або поруч з класом повинен розташовуватися умивальник, та має бути швидкий доступ до туалетної кімнати. Необхідно також продумати освітлення класу і кожного робочого місця. Дуже важливо також врахувати, щоб приміщення було максимально безпечним: чи можуть діти самі відкрити вікна? Чи немає у меблів гострих виступаючих кутів? Важливими є також і зовнішні шуми: якщо поруч з приміщенням ресурсного класу буде фізкультурний зал або кабінет музики, швидше за все, звуки цих галасливих уроків будуть відволікати від занять. Якщо поруч з ресурсним класом буде знаходитися рекреація, в якій під час

перерви проводяться ігри для початкової школи, веселий шум дітей також може перешкодити заняттям ресурсного класу, розклад якого періодично може не відповідати розкладу дзвінків всієї школи.

Команда Ресурсного класу.

Підготовка спеціалістів має зайняти важливу роль у всьому процесі. Варто провести кілька зустрічей зі спеціалістами та батьками, щоб батьки були обізнані в спектрі послуг та роботи, яка буде проводитися з дітьми в ресурсному класі. Також необхідно провести підготовку інших працівників школи. Діти, які навчаються у ресурсному класі, у будь-якому випадку будуть контактувати з усіма співробітниками школи: з охоронцями, з бібліотекарями, співробітниками їдальні, прибиральниками. На початку роботи ресурсного класу для всього персоналу школи повинен бути проведений короткий інструктаж про те, як поводити себе з учнями, які відвідують ресурсний клас. У процесі роботи з дітьми ці співробітники будуть відігравати важливу роль в навчанні дітей соціально-побутовим навичкам, для них мають стояти, наприклад, наступні завдання:

- *Діти мають навчитися вітатися при вході в школу з охоронцем.*
- *Мають самостійно навчитись купувати або замовляти обід у шкільній їдальні.*
- *Мають навчитись брати книги і працювати в бібліотеці.*

Цим навичкам можна вчити тільки в природних умовах, тому увесь персонал школи повинен мати загальні уявлення про принципи взаємодії з учнями.

Як організувати простір Ресурсного класу?

Отож, ресурсний клас має наступну структуру:

- *Робоче місце вчителя;*
- *Місце для проведення ранішнього кола або розминки (коли діти збираються разом і вітають один одного зранку або прощаються в кінці дня);*
- *Місця для індивідуальних занять із тьютором;*
- *Місця для фронтального навчання;*
- *Місце для групової роботи;*
- *Зона сенсорного розвантаження.*